

Dosarul nr. 2r-516/22
2-21076605-01-2r-01112022

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: C. Panfil)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud.: N. Budăi, I. Dutca, L.Pruteanu)

DECIZIE

30 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Vadim Popușoi,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Biriucova
împotriva lui Vadim Popușoi cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea copilului
minor și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 06 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost restituit apelul declarat de Vadim Popușoi ca fiind depus în afara termenului legal,
iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen,

c o n s t a t ă:

La 17 mai 2021 Olga Biriucova a depus cerere de chemare în judecată împotriva
lui Vadim Popușoi, solicitând încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor în
sumă de 2500 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost
admisă parția acțiunea depusă de Olga Biriucova. S-a încasat din contul lui Vadim
Popușoi în beneficiul Olgăi Biriucova pensia pentru întreținerea copilului minor Valeria
Biriucova a.n. 15 februarie 2006 în mărime de 2000 lei, lunar, începând cu data adresării
în judecată, la 17 mai 2021 și până la atingerea majoratului de către copil. A fost încasat
de la Vadim Popușoi în beneficiul Olgăi Biriucova cheltuielile de judecată în sumă de
1000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suma de 310 cu titlu de cheltuieli de
înștiințare, iar în total suam de 1310 lei. A fost încasat de la Vadim Popușoi în
beneficiul statului suma de 720 lei, cu titlu de taxa de stat. În rest, acțiunea a fost
respinsă.

La 05 mai 2022 Vadim Popușoi a depus cerere de apel nemotivată și netimbrată
împotriva hotărârii primei instanțe. Totodată, a indicat apelantul că apelul motivat îl va
prezenta ulterior după ce va lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe.

Prin încheierea din 06 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit
apelul declarat de Vadim Popușoi ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul
nu a solicitat repunerea în termen.

La 20 octombrie 2022, Vadim Popușoi a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului și casarea încheierii din 06 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului Vadim Popușoi a indicat că cauza a fost examinată în absența sa, iar încheierea contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi anulată.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea din 06 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la 14 septembrie 2022 la adresa poștală a participanților la proces, dar date care ar confirma recepționarea acestora la materialele cauzei lipsesc (f.d. 71).

Astfel, recursul declarat la 20 octombrie 2022 este în termen.

La 01 noiembrie 2022 în adresa intimă Olga Biriucova a fost expediată copia recursului declarat de Vadim Popușoi, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 80), însă intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 12 noiembrie 2021 Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a admis parțial acțiunea depusă de Olga Biriucova.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 05 mai 2022 Vadim Popușoi a depus cerere de apel nemotivată și netimbrată. Totodată, a indicat apelantul că apelul motivat îl va prezenta ulterior după ce va lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe, fără însă a solicita repunerea în termen a apelului.

Ca urmare, prin încheierea din 06 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de Vadim Popușoi ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele recursului și cadrul legal aplicabil speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Vadim Popușoi, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Cod de procedură civilă, deoarece cererea de apel a fost depusă peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Cod de procedură civilă.

Or, după cum rezultă din actele cauzei, dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat la 12 noiembrie 2021, iar cererea de apel (nemotivată și netimbrată) a fost depusă de către Vadim Popușoi abia la 05 mai 2022, pe când termenul-limită de depunere a apelului a expirat la 12 decembrie 2021, însă dat fiind faptul că ultima zi de declarare a apelului era zi nelucrătoare (duminică) cererea de apel urma a fi depusă în următoarea zi lucrătoare 13 decembrie 2021 (luni) inclusiv.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite prin cerere invocă această solicitare. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

La caz se constată că apelul a fost depus de către Vadim Popușoi peste termenul legal de atac, însă apelantul nu a solicitat repunerea în termen a apelului, printr-o cerere formulată în condițiile art. 116 din Cod de procedură civilă, cu indicarea motivelor și prezentarea probelor întru confirmarea imposibilității depunerii apelului în termenul legal. Or, repunerea în termenul de atac se face de către instanța de judecată doar în cazurile și în ordinea strict reglementată de art. 116 din Cod de procedură civilă, care cert, expres și imperativ stipulează că repunerea în termen a actului de procedură poate fi efectuată doar la cererea persoanei care o solicită și cu anexarea probelor ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Prin urmare, Vadim Popușoi, contestând hotărârea primei instanțe peste termenul legal de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului, trebuiau să depună diligența și

să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unei cereri de repunere în termen a apelului, cu anexarea probelor justificative care să confirme imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul de atac prevăzut de lege. Or, instanța de apel nu era în drept din oficiu să dispună acest fapt, fără ca apelantul să înainteze personal această solicitare.

Subsecvent, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 102 alin. (6) din Codul de procedură civilă, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Potrivit art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

De asemenea, potrivit art. 108 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă locul de aflare a pârâtului nu este cunoscut și reclamantul dă asigurări că, deși a făcut tot posibilul, nu a reușit să afle domiciliul acestuia, președintele instanței dispune citarea acestuia prin publicitate. Publicarea în presă se consideră citare legală.

Prin prisma acestei norme, instanța de recurs remarcă că, la materialele dosarului sunt anexate două înștiințări, care au fost restituite cu mențiunea factorului poștal "Nereclamat" (f.d.19, 24, 30,), în urma cărui fapt, de către instanța de judecată a fost dispusă citarea publică a pârâtului (f.d.44).

Mai mult ca atât, instanța de recurs reține că adresa poștală la care au fost expediate comunicările primei instanțe – mun. Chișinău, str. M. cel Bătrîn, 3, ap. 184, a fost indicată expres și în cererea de apel și, confirmată în cererea de recurs.

Colegiul reține că conform pct. 2 din Regulile privind prestarea serviciilor poștale, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1457 din 30 decembrie 2016, prin noțiunea de trimitere nereclamată – se înțelege trimitere poștală care nu a fost distribuită (predată) destinatarului din cauza nesolicitării sau refuzului de recepționare a acesteia.

În circumstanțele enunțate, nu poate fi reținut argumentul invocat de recurentul Vadim Popușoi precum că prima instanță a examinat cauza în absența acesteia, căreia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată, or, actele de procedură și citațiile trimise la adresa acesteia, nerecepționate de către aceasta la expirarea termenelor de reclamare, se consideră înmânate la data expirării termenului de reclamare chiar dacă destinatarul nu a reclamat corespondența de la oficiul poștal.

În acest context, instanța de recurs reține că prima instanță nu se face culpabilă pentru nerecepționarea comunicărilor expediate părților, și că apelantul/recurent a cunoscut sau trebuia să cunoască despre procesul în cauză, iar ținând cont de prevederile art.56 alin.(3) din Codul de procedură civilă, trebuia să se folosească cu bună-credință

de drepturile și obligațiile sale procedurale, să se intereseze de mersul procesului de judecată și să declare apel împotriva hotărârii din 12 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în termenul stabilit de legislație. Apelantul/recurent însă, nu a dat dovadă de promptitudine în vederea exercitării căii de atac în termen, astfel că, depunerea cererii de apel fără a prezenta dovada imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege, demonstrează o neglijență a obligațiilor lor procedurale.

Dat fiind cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră drept întemeiată și legală încheierea din 06 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Colegiul reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Vadim Popușoi.

Se menține încheierea din 06 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Biriucova împotriva lui Vadim Popușoi cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic